

BAĞİLERE UYGULANAN HAD **(DEVLETE KARŞI ÇIKANLARA** **UYGULANACAK CEZA)**

Bağiler İslâm Devleti'ne karşı çıkan güç sahibi kimselerdir. Yani devlete itaat etmeyip isyan eden, silah çeken ve savaş ilan eden kimselere denir. Adalet sahibi ya da zalim bir halifeye silahla karşı koyan kimseler de bağî sayılırlar. Yine dinde tevil yapmaya kalkışanların veya kendileri için dünyalık elde etmek isteyenlerin durumu da aynıdır. İslâm otoritesine silahla karşı çıktıkları takdirde bunların tamamı bağî, isyankâr sayılırlar. Halife veya vilayette onun naibine karşı çıkanlara bir takım insanlar gönderilerek sultana neden karşı çıktıkları sorulur. Eğer bir zulüm görmüşlerse gördükleri zulüm izale edilir. Bir şüphenin olduğunu iddia ederlerse şüpheli olan husus açığa çıkartılır. Eğer onları, halifenin yaptığı işin hakka muhalif olduğu şeklindeki bir itikat kuşatmışsa, ancak durum gerçekte böyle değilse, halifenin, yaptığı işin delilini açıklaması ve hakkı onlara göstermesi gerekir. Çünkü İslâm, hakkında Allah'tan bir burhana sahip iseler, yöneticide açık küfür gördükleri veya İslâm hükümlerini tatbik etmediği takdirde kılıçla karşı çıkmalarını Müslümanlara emretmektedir. Böyle bir durumda Müslümanların şeriatın isteğine uyarak silahla karşı çıkmaları caizdir. Halifeye düşen görev ise hakkında

şüpheye düştükleri hususu onlara açıklamaktır. Şayet isyandan vazgeçerlerse halifenin onları serbest bırakması gerekir. Onların ise isyana devam etmeleri caiz olmaz. Şayet isyandan vazgeçmezlerse onlarla savaşmak vacip olur. Ancak onlara karşı yapılacak olan savaş, temelli bir öldürmekten ziyade onların tedib edilmesine yönelik olmalıdır. Bu nedenledir ki zorunluluk olmadıkça onların tamamını yok edecek toplu öldürme haramdır. Hava bombardımanlarıyla, yakıcı bombalarla, ağır toplarla vurulmaları doğru değildir. Ancak ortada savaş üslûplarını değil, tedib etme üslûplarının kullanılmasını gerektiren çetin durumların bulunması durumu değiştirebilir. Yine onların çocuklarının ya da içlerinden kaçan kimselerin öldürülmesi de haramdır. Onlardan savaşı bırakanlar bırakılır, birisi savaşırsa, onunla savaşılmaz. Onlardan birisi esir alınırsa hapsedilir ve suçlu muamelesine tabi tutulur, esir muamelesi yapılmaz. Zira o, gerçekte esir değildir. Malları onların olup mallarından herhangi bir şeyin alınması helal olmaz. Çünkü onlar raiyedirler, onlarla savaş üslûbunca tedib edilmeleri gerekmiştir. Bu nedenledir ki onlarla yapılan kıtal, harb ve cihad sayılmaz.

Bağîlerle yapılan savaşta asıl olan Allah Sübhanehu ve Teâla'nın şu sözüdür:

وَأِنْ طَائِفَتَانِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ اقْتَتَلُوا فَأَصْلِحُوا بَيْنَهُمَا فَإِنْ بَغَتَ إِحْدَاهُمَا عَلَى الْأُخْرَى فَقَاتِلُوا الَّتِي تَبْغِي حَتَّى تَفِيءَ إِلَى أَمْرِ اللَّهِ فَإِنْ فَاءَتْ فَأَصْلِحُوا بَيْنَهُمَا بِالْعَدْلِ وَأَقْسِطُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ “Eğer mü’minlerden iki taife çarpışacak olursa onları düzeltin. Şayet biri diğeri üzerine saldırırsa;

saldıranlarla Allah'ın buyruğuna dönünceye kadar savaşın. Eğer dönerlerse artık adaletle aralarını bulun ve adil davranın. Şüphesiz ki Allah adil davrananları sever.”¹

Ayet, isyan eden bu kimseleri mü'minler saymaktadır. Bağî olmakla imandan çıkmış sayılmazlar. Ayet, onlarla savaşmanın gerekliliği konusunda sarihtir. Allah'ın emrine döndükleri takdirde onlarla savaş ortadan kalkar. Onlarla yapılan savaşta telef edilmeleri halinde ise hem can hem de mal açısından onların tabiiyetlik durumları düşer. **“Onların aralarını düzeltin”** ayeti buna ve onlarla savaşılmadan önce kendilerine elçilerin gönderilmesinin vucûbiyetine delalet etmektedir. Bu ayet, bağîler hakkındaki haddi sabitleştirmekte ve bunun ne olduğunu açıklamaktadır. Buna göre had, kendilerine elçi gönderilmesinden davranışlarından vazgeçinceye kadar onlarla çarpışmakta, onları karşı çıkmaya yönelten etkenleri, haksızlığı, şüpheyi, yanlış bir anlamayı veya benzeri bir durumu izale etmektir.

Bağîler, İslâm topraklarının bir parçasında yerleşecek olurlar ve insanlar arasında hükmedecek hakimi görevlendirirler, insanları yönetecek yöneticileri tayin ederler ve İslâm hükümlerini uygularlarsa; şer'î hükümlere göre hareket etmeye devam ettikleri sürece tayin ettikleri kâdıların (hakimlerin) verdiği hükümler adalet sahibi hakimlerin verdikleri hükümler, yöneticilerin

¹ Hucurat: 9

tasarrufları da adalet ehli yöneticilerin tasarrufları gibi olur. Eğer Halife onlara karşı bir üstünlük sağlar veya devletin otoritesine tekrar geri dönerlerse, dışarıda kaldıkları süre içerisinde verdikleri hükümlerin tamamı geçerli olur. Çünkü bir şüpheye istinaden karşı çıkılmasından dolayı atanan yöneticiler tarafından İslâm hükümleri uygulanmıştır. Kur'an'ın onları mü'min kimseler olarak kabul ettiğine ve onlara saldırmak da doğru olmadığına göre, onlarla yapılan çarpışma ancak onları tedib etme amacına yönelik olur. Davranışlarının tamamı bir müslümanın yapmış olduğu tasarruflar gibidir. Onlar halifenin itaati, devletin otoritesi altında olan kimselerdendir. Onlarla yapılan çarpışma, Allah'ın hadlerinden birisinin, hırsızlık haddinin uygulanması gibidir. Müslüman oldukları ve İslâm'ı uyguladıkları sürece konumları, verdikleri hükümleri etkilemez.